

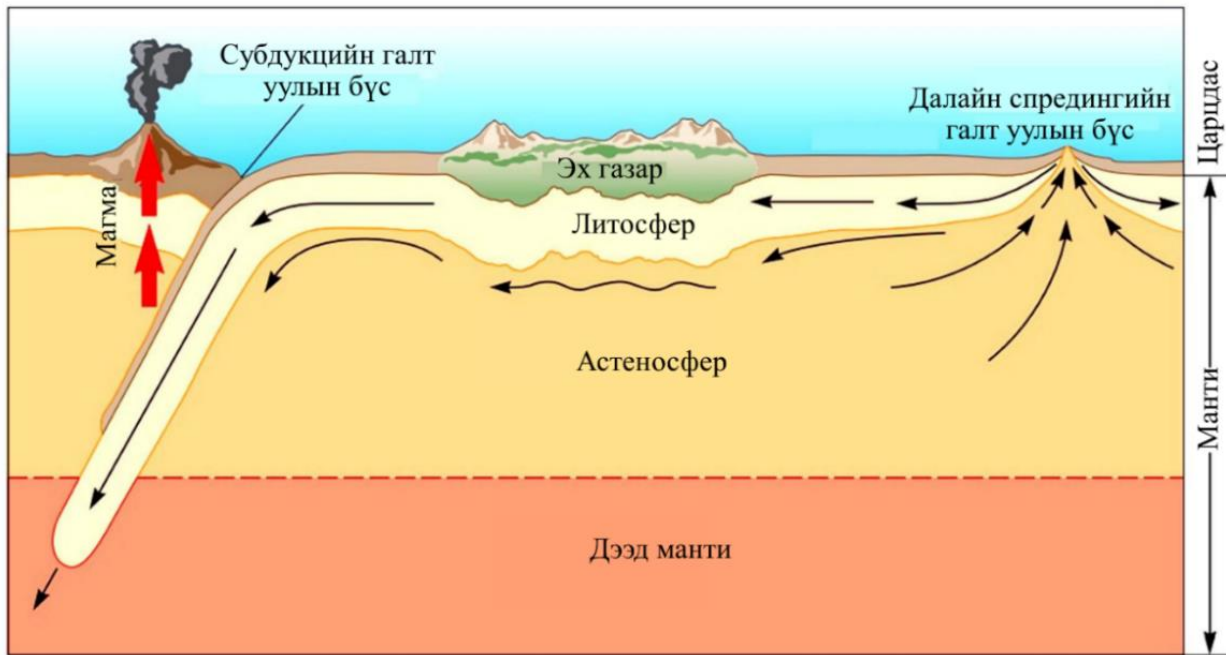

Шифр:

Гүйцэтгэх хугацаа: 120 минут

Нийт: 100 оноо

1-р асуулт: Барвар зургийг ашиглан өгөгдсөн даалгавруудыг гүйцэтгэнэ үү. (Нийт 10 оноо).

А. Тектоник хөдөлгөөн ба галт уулсын магма үүсэх харилцан хамаарлыг тодорхойлно уу (3 оноо).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Б. Хавтангуудын хөдөлгөөний нөлөөгөөр дэлхийн гадаргад ямар үр дагавар үзүүлдэг вэ? (2 оноо).

.....

.....

.....

.....

В. Галт уулын магмын голомтууд ихэвчлэн аль бүсүүдэд үүсдэг вэ? Бүс тус бүр дээр томоохон орон зайг хамарсан 1 жишээ газрыг бичнэ үү? (5 оноо).

.....

.....

.....

.....

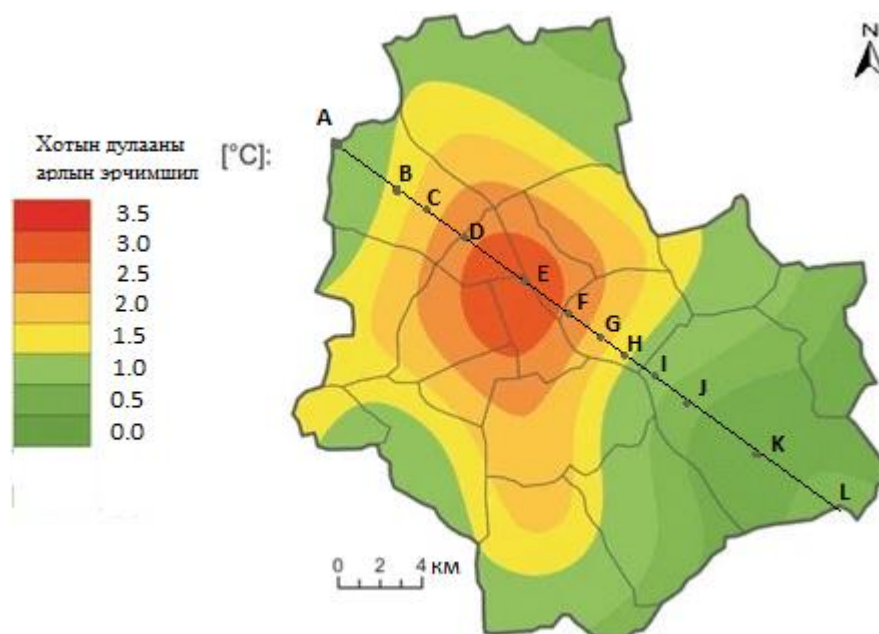
.....

ГАЗАРЗҮЙН ОЛИМПИАДЫН XII АНГИЙН II ДАВАА

2-р асуулт: Дараах цэвдгийн үзэгдлүүдийг үүсэх нөхцлийг тодорхойлж, монгол оронд тохиолдох томоохон жишээг нэрлэ. (Нийт 10 оноо)

	Цэвдэгт үзэгдлийн нэр	Харагдах байдал	Үүсэх нөхцөл	Тохиолдох газар
1.	Бөөрөг 2 оноо			
2.	Термокарст нуур 3 оноо			
3.	Халиа 2 оноо			
4.	Солифлюкци 3 оноо			

3-р асуулт: Нэг саяас дээш хүн амтай хотын доторх агаарын температур хотын гаднахаасаа 1-3 хэм түүнээс дулаан болох үзэгдлийг *хотын дулааны арал* гэнэ. *Дулааны арлын эрчимшлийг* тооцоолохдоо хотын доторх дурын цэгийн температураас хотын захын хүйтэн цэгийн (*хяналтын цэг*) температурыг хассан зөрөөгөөр үнэлнэ. Зурагт нэгэн хотын дулааны арлын эрчимшлийн тархалтыг үзүүлэв. А, I, J, L цэгүүд зуслангийн бүс, К цэг ойн бүс, В, Н, үйлдвэрийн бүс, С, D, F, G цэгүүд нь барилгажсан хэсэг, E хотын төв хэсэг. Газар ашиглалтын ялгаатай бүсэд температурын ялгааг судлах зорилгоор хотын баруун хойноос зүүн урагш чиглэлд А-L -ээр тэмдэглэсэн цэгүүд дээрх температурын утгыг олох шаардлага үүссэн гээ. Судлаач хяналтын К цэг дээр температур хэмжихэд -13.2°C байв.

Өгөгдлийг ашиглан даалгавруудыг гүйцэтгээрэй: Нийт 10 оноо.

А. Зургийг ажиглаад дээрх хүснэгтийн А-L цэгт харгалзах нүднүүдэд дулааны арлын эрчимшлийн утгуудыг олж бичээрэй (2 оноо).

Б. Олсон дулааны арлын эрчимшлийн утгуудыг С,К хяналтын цэгүүдийн утгатай харьцуулж, температурын утгуудыг олоорой (5 оноо).

Цэгийн хаяг	А	В	С	Д	Е	F	G	Н	I	J	К	L
Дулааны арлын эрчимшил, ($^{\circ}\text{C}$)			2								0	
Агаарын температур, ($^{\circ}\text{C}$)			-11,2								-13.2	

ГАЗАРЗҮЙН ОЛИМПИАДЫН XII АНГИЙН II ДАВАА

В. Хэвтээ тэнхлэгт цэгийн хаяг, босоо тэнхлэгт агаарын температурын утгыг авч график байгуулаарай (3 оноо).

4-р асуулт: Уулсын ар хажуу болон өвөр хажуугийн өгөршлийн ялгаа, ургамалжилтын онцлог хэв шинжийг тодорхойлно уу. (Нийт 6 оноо)

А. Уулсын ар хажуугийн физик өгөршлийн онцлог (2 оноо)

.....

.....

.....

.....

Б. Уулсын өвөр хажуугийн физик өгөршлийн онцлог (2 оноо)

.....

.....

.....

В. Уулсын ар хажуугийн ургамалжилтийн онцлог нь чулуулгийн өгөршилд хэрхэн нөлөөлөх вэ? (2 оноо).....

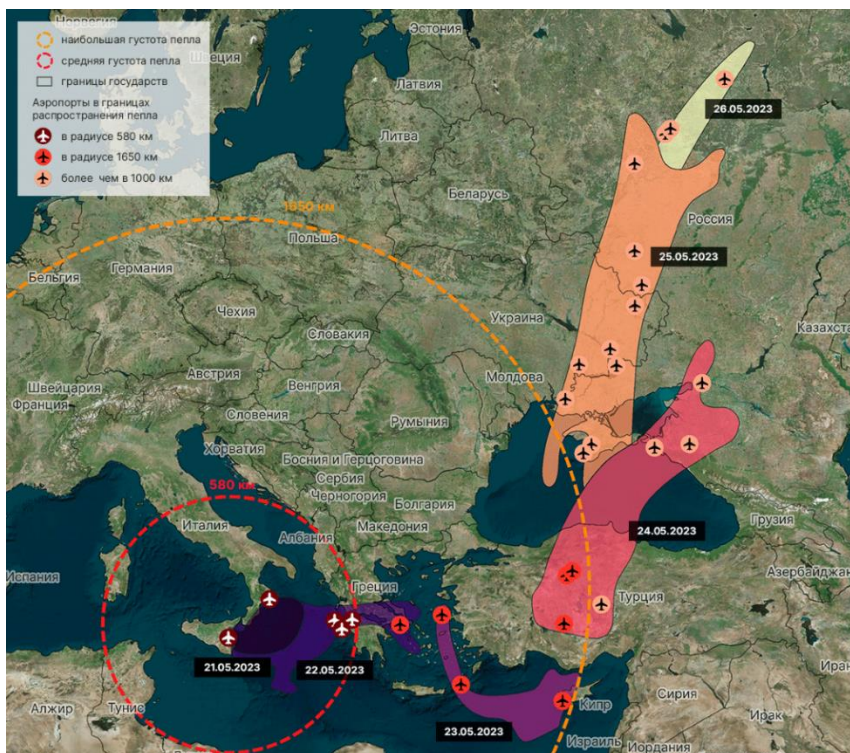
.....

.....

.....

ГАЗАРЗҮЙН ОЛИМПИАДЫН XII АНГИЙН II ДАВАА

5-р асуулт: Этна бол Европт орших идэвхтэй галт уул (3357 м) бөгөөд 2023 оны 5-р сарын 21-нд дэлбэрч үнс, тоос нь Кипр, Грек, Итали, Турк, Украин, Орос гэсэн 6 улсын нутгийг хамарч 20 орчим нислэг цуцлагджээ. Зургийг ажиглан дараах асуултад хариулна уу. (Нийт 10 оноо)

Эх сурвалж: <https://geonovosti.terratech.ru/nature/popokatepetl-i-etna/>

А. Дэлбэрэлтийн ямар төрөл вэ? (1 оноо)

.....

Б. Зургийг ажиглан галт уулын үнс, тоосны тархсан чиглэлийн шалтгааныг тайлбарлаарай. (4 оноо)

.....
.....
.....

В. Галт уулын дэлбэрэлтээс гаралтай бүтээгдэхүүнүүдийг нэрлэнэ үү. (5 оноо)

.....
.....
.....

6-р асуулт: Дараах асуултуудад хариулаарай. (Нийт 8 оноо)

А. “Экологийн ул мөр” гэсэн ойлголтыг тайлбарлана уу. (1 оноо)

.....
.....
.....

Б. Түүнийг тооцох 5 үзүүлэлтийг дурдана уу? (5 оноо)

1.
2.
3.
4.
5.

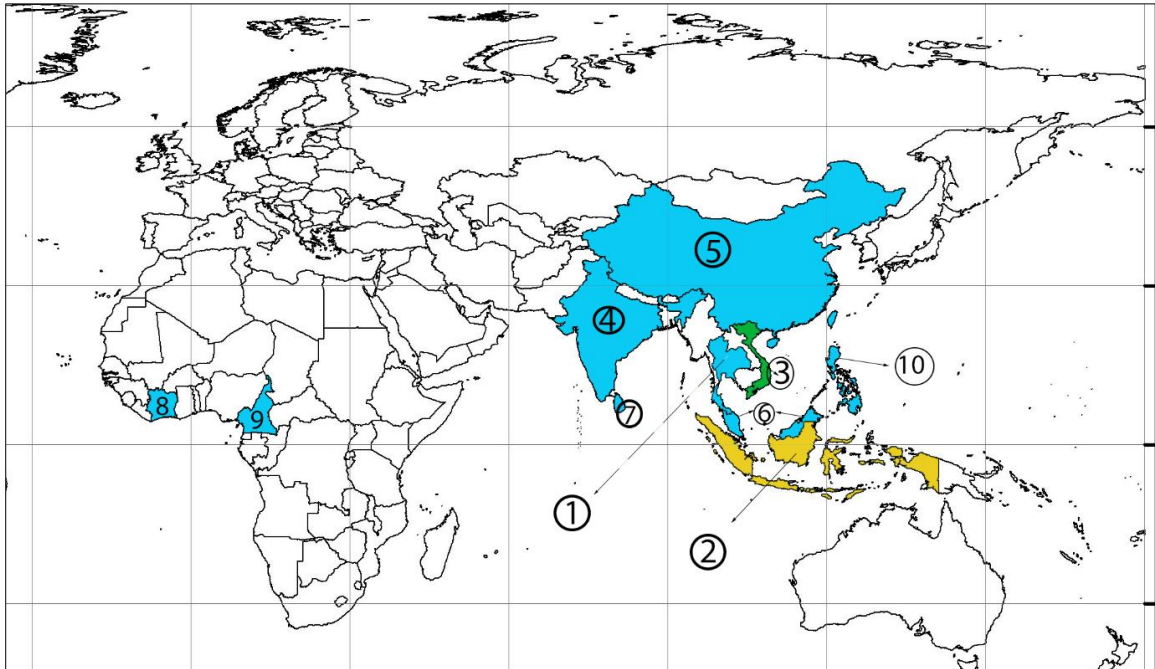
В. Экологийн ул мөрийг илэрхийлэх нэгжийн утгыг тайлбарлана уу. (2 оноо)

7-р асуулт. Газрын зургийг ашиглан дараах даалгаврыг гүйцэтгээрэй. (Нийт 10 оноо)

А. Зөв хариултыг нөхөж бичнэ үү.

Техникийн ургамлын нэг төрөл болох нь Бразил улсаас гаралтай бөгөөд тус улс 19 дүгээр зууны дунд үе хүртэл дэлхийн зах зээлд нийлүүлдэг ганц улс байсан боловч одоо дэлхийн олон оронд тариалж байна. (1 оноо)

Б. Тухайн ургамлын тариалалтаар тэргүүлэгч 10 улсыг зурагт үзүүлээ. Дээрх улсуудын нэрийг хүснэгтэд нөхөж бичнэ үү.(5 оноо)

1	6
2	7
3	8
4	9
5	10

В. Дээр дурдсан ургамлыг тариалахад тохиромжтой байгаль цаг уурын нөхцлийг тайлбарлана уу. (2 оноо)

.....

.....

.....

.....

Г. Тус ургамлын тариалангийн гол бүс нутаг, бүтээгдэхүүн, дэлхийн эдийн засагт нөлөөлөх нөлөөг дүгнэж бичээрэй. (2 оноо)

.....

.....

.....

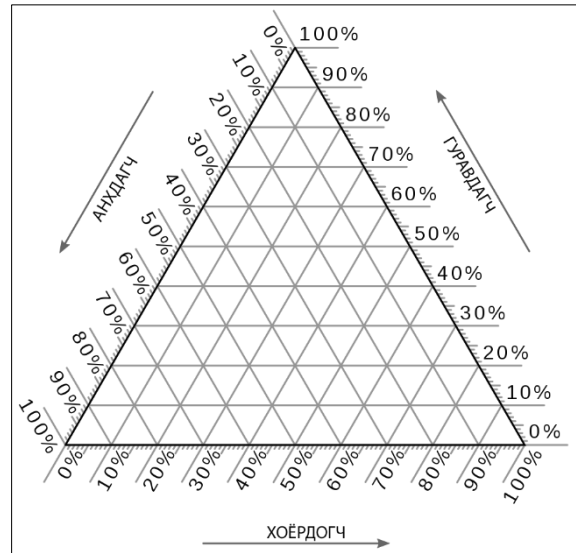
.....

ГАЗАРЗҮЙН ОЛИМПИАДЫН XII АНГИЙН II ДАВАА

8-р асуулт. Аж үйлдвэрлэлийн салбарын бүтэц, байршлын талаарх дараах даалгавруудыг гүйцэтгээрэй (Нийт 10 оноо)

А. Дараах улсуудын үйлдвэрлэлийн салбарын ажиллах хүчний бүтцийг гурвалжин диаграмм дээр тэмдэглээрэй (3 оноо)

Ажиллах хүчний бүтэц	Алжир	Мозамбик	АНУ
Анхдагч	10%	70%	1%
Хоёрдогч	30%	10%	19%
Гуравдагч	60%	20%	80%

Б. Аж үйлдвэрийн салбарын байршилд нөлөөлөгч хүчин зүйлсийг жагсаан бичээрэй. (4 оноо)

- 1.....
Шийдвэрлэх нөлөөтэй
- 2.....
Ихээхэн нөлөөтэй
- 3.....
Багавтар нөлөөтэй
- 4.....
Маш бага нөлөөтэй.

В. Дээрх улсуудын хөгжлийн түвшнийг үйлдвэрлэлийн салбарт ажиллах хүчний тоон үзүүлэлттэй уялдуулан дүгнэж бичээрэй. (3 оноо)

Алжир:.....
.....
.....
.....
Мозамбик:.....
.....
.....
АНУ:.....
.....
.....

9-р асуулт: Хүснэгтэд Руанда болон Нидерланд улсын хүн амын 1980 болон 2022 оны тоон мэдээллийг үзүүлсэн. Мэдээлэлд тулгуурлан дараах асуултад хариулна уу. (Нийт 10 оноо)

Улс	Талбайн хэмжээ км ²	Хүн ам 2022 он	Хүн амын нягтшил км ² 2022 он	Хүн амын нягтшил км ² 1980 он	Хүн амын нягтшилын өсөлтийн хувь
Руанда	26338	13 600 464		194	165.98%
Нидерланд	41850	17 211 447	411	342	

А. Руанда улсын 2022 оны хүн амын нягтшилыг тооцоолж олоод хүснэгтийг бөглөөрэй. (2 оноо)

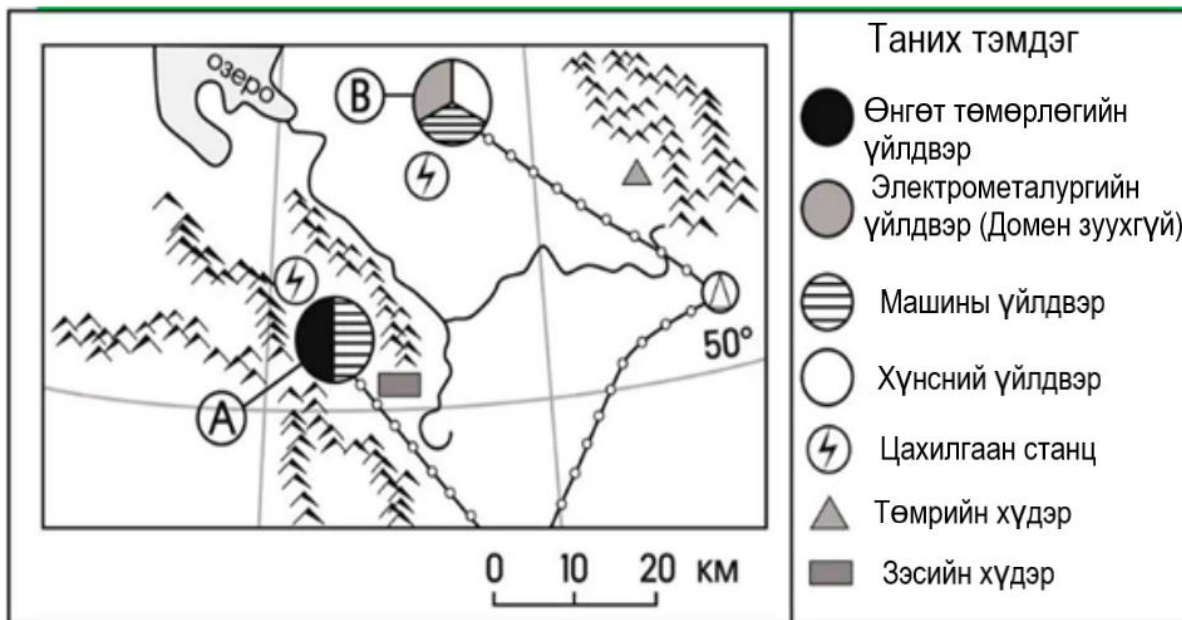
.....
.....
.....

ГАЗАРЗҮЙН ОЛИМПИАДЫН XII АНГИЙН II ДАВАА

Б. Нидерланд улсын хүн амын нягшилын өсөлтийн хувийг тооцоолж хүснэгтийг бөглөөрэй. (2 оноо)

В. Хүн амын өөрчлөлтөд тулгарч буй асуудлуудыг шийдвэрлэхийн тулд Руанда улсын засгийн газраас хэрэгжүүлж болох стратегийн санал дэвшүүлээрэй. (6 оноо)

10-р асуулт: Газрын зургийг ажиглан дараах асуултад хариулна уу. (Нийт 10 оноо)

А. Газарзүйн зурагт А, В үсгээр тэмдэглэсэн аж үйлдвэрийн төв хотын алинд нь агаарын бохирдол ихтэй болохыг тодорхойлно уу. 1 оноо

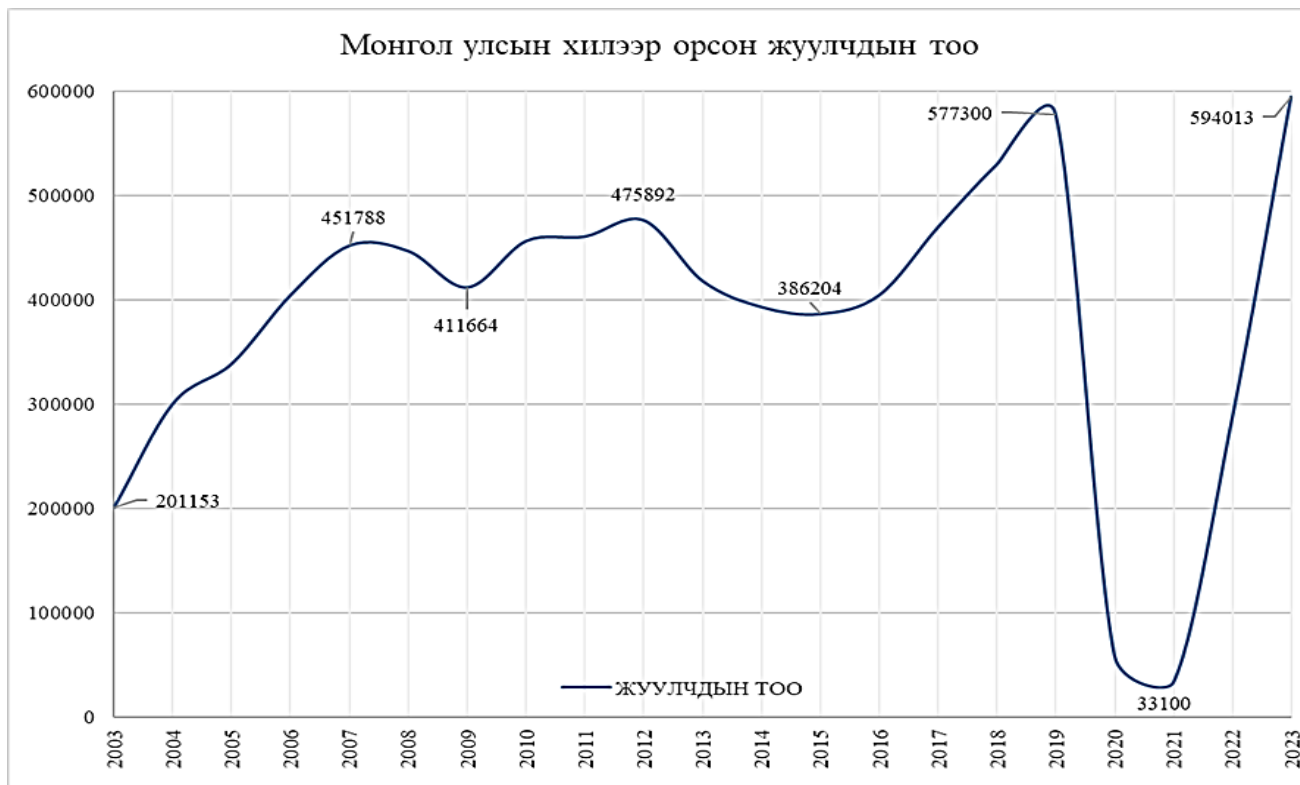
Б. Хариултаа батлах 3 шалтгааныг бичээрэй. 6 оноо

- 1.....
- 2.....
- 3.....

В. Агаарын бохирдол ихтэй гэж сонгосон хотын хувьд агаарын бохирдлыг бууруулахын тулд ямар үйл ажиллагаа явуулах шаардлагатай вэ? 3 оноо

ГАЗАРЗҮЙН ОЛИМПИАДЫН XII АНГИЙН II ДАВАА

11-р асуулт: Монгол улсын хилээр орж ирсэн жуулчдын тоог харуулсан графикийг ашиглаад асуултад хариулаарай. (Нийт 6 оноо)

А. Хамгийн их жуулчин ирсэн он: 1 оноо

Б. Хамгийн бага жуулчин ирсэн он: 1 оноо

В. Жуулчдын тоо 2020-2021 онд огцом буурсан шалтгааныг тайлбарлаарай. 4 оноо

.....
.....